

Samenvatting ‘Verfijnen van een instrument voor het meten van de economische impact van plattelandsinitiatieven in het kader van het Interreg IVa project GROEI.kans!’

Context en doelstelling van de studie

In opdracht van VLM, voerde IDEA Consult een studie uit, om de economische impact in kaart te brengen van de activiteiten binnen het Interreg IVa project GROEI.kans!. GROEI.kans! stimuleert en ondersteunt agrarische en niet-agrarische ondernemers in het ontwikkelen en vermarkten van ‘belevingsproducten’ op het platteland. Vijfentwintig organisaties en besturen uit Vlaanderen, Noord-Brabant en Nederlands Limburg zijn partner in het project (zie www.groeikans.be).

Afbakening

Op basis van een inventarisatie van de activiteiten die het sterkst aan bod komen in GROEI.kans! werden 3 clusters afgebakend, namelijk

- Verwerking en verkoop van hoeveproducten (waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen zuivel, vlees, groenten en fruit);
- Plattelandseducatie;
- Hoevetoerisme (waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen kamers met ontbijt en vakantiewoningen).

Het is voor deze clusters dat de economische impact verder in kaart werd gebracht.

Verzamelen bedrijfseconomische informatie

Een bijzondere uitdaging voor de onderzoekers bestond in het verzamelen van economische informatie op bedrijfsniveau (omzet, kosten, tewerkstelling, ...). Daartoe werkte IDEA Consult in twee stappen. Eerst werden alle beschikbare data uit bestaande literatuur en databanken verzameld. Dat resulteerde in een zeer uitgebreid overzicht van alle (in Vlaanderen en Nederland) beschikbare kencijfers omtrent hoevetoerisme, verwerking en verkoop van hoeveproducten en plattelandseducatie. Vervolgens werden de hiaten voor de clusters ‘verwerking en verkoop van hoeveproducten’ en ‘plattelandseducatie’ aangevuld met een online bevraging van ondernemers (86 respondenten). Ook inschattingen en interpretaties van belangengroepen en koepelorganisaties van de verschillende activiteiten werden toegevoegd.

Analyse en resultaten

Op basis van de volledige dataset berekende IDEA Consult gemiddelde waarden voor de jaarlijkse bedrijfsomzet, de kosten, de investeringen en de bestede arbeid, en dit voor elk van de 3 hierboven beschreven clusters. Het verzamelen van meerdere bedrijfseconomische kencijfers van eenzelfde bedrijf, liet bovendien toe om (via multivariate analyse) verbanden te leggen tussen de omzet en de factoren die deze invloed bepalen.

Zo vonden we dat de grootte van de investeringen, de bestede arbeid aan de verbrede activiteit en het bedrag uitgegeven aan promotie een positieve invloed hebben op de omzet, en dit zowel voor thuisverkoop als voor plattelandseducatie. De omzet van thuisverkoop verhoogt bovendien naarmate het assortiment uitbreidt. De uitwerking van een educatief pakket en het gezamenlijk aanbieden ervan in een streekarrangement zorgen voor hogere inkomsten binnen de cluster plattelandseducatie.

De verzameling van data vindt ook een praktische toepassing door ze als input te gebruiken voor een **rekentool** die aan ondernemers de mogelijkheid biedt om de verwachte omzet van één van de verbrede activiteiten te “voorspellen”. De gebruiker moet er vanzelfsprekend rekening mee houden dat de tool gebruik maakt van gemiddelde waarden die bekomen werden uit studies en bevestigingen en dat elke individuele situatie daarvan zal verschillen. Ook organisaties op het platteland, die een idee willen krijgen van de totale economische betekenis van een verbredingsactiviteit, kunnen het instrument gebruiken. Het instrument zal later beschikbaar zijn op de website van VLM.

Op basis van de gemiddelde jaarmomzet van de verschillende verbredingsactiviteiten en van het totaal aantal verbrede landbouwers in het GROEI.kans! gebied (Vlaanderen, Noord-Brabant en Nederlands Limburg) berekende IDEA Consult dat de “GROEI.kans! ondernemers” (enkel in de 3 clusters) een totale bruto toegevoegde waarde vertegenwoordigen van +/- 48 miljoen euro (jaargemiddelde voor de jaren 2009-2011). Wordt ook de indirecte impact (doorsijpeling via leveringen aan de verbrede landbouwers) in rekening gebracht, dan komt de totale toegevoegde waarde (directe + indirecte) op +/- 73 miljoen euro.

Aanbeveling voor verder onderzoek

Om de ontwikkelde rekentool en de totale economisch impact van belevingsactiviteiten op het platteland in de toekomst te kunnen verfijnen raadt IDEA Consult aan om meer accurate data op bedrijfsniveau te verzamelen. Zowel de sectororganisaties, de netwerken die de verbrede ondernemers ondersteunen, maar ook het landbouwmonitoringsnetwerk kunnen hierin een belangrijke rol spelen.